

STUDENTU KONKURSS

PILOTPROJEKTS

MŪKUSALAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJAS (PUBLISKĀS ĀRTELPAS DIZAINA) IZSTRĀDE

PRIEKŠLIKUMA TEKSTA DAĻA

M3 STRAUMES

Rīga

2018

I. Kopsavilkums	3
II. Konteksts	4
Galvenie ietekmes faktori	4
III. Esošās situācija	5
SWID analīze	5
Atrašanas vieta	5
Inženiertehniskie parametri	6
Ūdens riski	6
Lietotāji	7
Satiksmes plūsma	8
Īpašumu un kadastru raksturojums	9
Jaunās vēsmas	10
Kopienas sajūtas neesamība	10
Esošo ēku raksturojums	10
IV. attīstības vīzija	12
Vīzija	12
Piedāvāta konceptuāla attīstības vīzija	12
Attīstības principi	14
Risinājumi	15
Jauni objekti	17
V. zīmols	20
Sauklis	20
Logotips	20
Pilsētas teritorijas attīstības piedāvājumā esam iekļāvuši arī mūsu izveidotu zīmolu - kā brenda logo Mūkusalas attīstības vīzijai. Ar šo logo cilvēkiem asociētos tieši šis projekts, līdz ar ko visa vīzija kopumā. Tā būtu laba stratēģija, kā piesaistīt uzmanību visam projektam kopumā.	20
Vi. Priekšlikuma funkcionālais zonējums	22
Vii. Tehniski ekonomisko rādītāju apkopojums	23
Viii. Publiskās ārtelpas labiekārtojuma risinājumi	25
IX. Rīcības programma	27

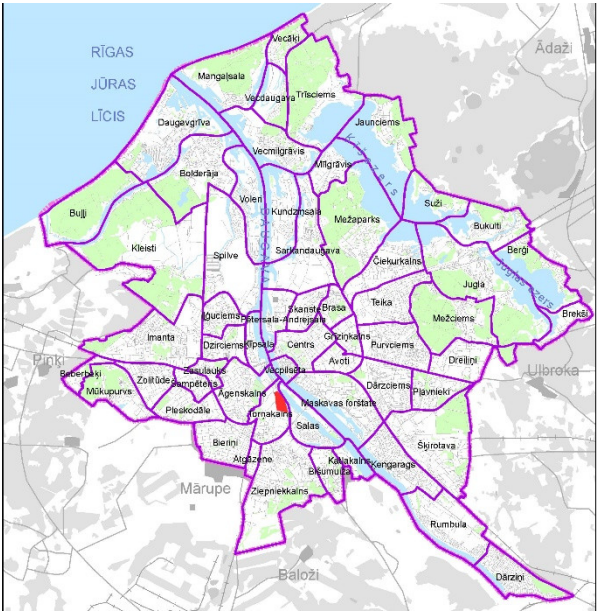
Mūkusalas Pilotteritorija atrodas Rīgā, Daugavas krastā, Mūkusalā, starp Mūkusalas ielu, Bieķensalas ielu, Jelgavas ielu un dzelzceļu, kas ir daļa no Torņakalna apkaimes. Pilotteritoriju var raksturot kā daļu no pilsētas vēsturiskā centra, tā atrodas tranzīta zonā ar ievērojami nolietotu dzīvojamo fondu, degradētām teritorijām un rūpniecisku apbūves raksturu.

Izstrādātais plāns ir balstīts uz inovāciju akselerāciju, privāta un publiska sektora mijiedarbību, jaunas kopienas un identitātes veidošanu apkaimes ietvaros un mūsdienīgas, cilvēkam draudzīgas pilsētas attīstību.

Teritorijas attīstība ir plānota kā koordinēts attīstības process ar trim etapiem. Attīstības pasākumi ir sadalīti trīs posmos: tūlītēji, vidēja ilguma un ilgtermiņa.

Kā teritorijas identitātes vietzīmes tiek izstrādātas pārveidotais dzelzceļa uzbērums - Mūkusalas Arkāde - lietotājiem no ziemeļu pilotteritorijas puses, kā arī revitalizētais Kultūras centrs un tirgus laukums Kīleveina grāvja krastā apmeklētājiem no dienvidu puses.

Dabas, kultūras, sabiedrības un ekonomikas ilgtspējīga un sabalansēta attīstība ir teritorijas vīzijas pamats. Veicot jaunu kvartālu, zaļo koridoru un publisko ārtelpu elementu plānošanu tiek nodrošināta sabiedrības un tautsaimniecības vēlmju apmierināšana un līdzsvarota evolūcija.

Kīleveina grāvja saglabāšana un fitoreģenerācija, kā arī papildus savienojuma ar Daugavu izveide ir dabīgs, ekonomisks un pasīvs biosfēras saglabāšanas paņēmieni. Grāvja nākotnes sanācijas projekta un lietus ūdens novadišanas sistēmas izveidošana nodrošinās veselīgu grāvja attīstību.

Attīstības koncepcija respektē 20. gs. sākuma arhitektu izstrādātus pilotteritorijas apbūves noteikumus. PSRS laikā veiktā apbūve un denacionalizācijas procesā atjaunotā zemesgabalu īpašumu struktūra veido attīstības scenāriju robežas, kurus plānotāji ir spiesti respektēt.

Galvenie ietekmes faktori

Rail Baltica projekts kopumā

Rail Baltica projekts kļūs par nozīmīgu katalizatoru ilgstošai ekonomikas attīstībai visās trīs Baltijas valstīs gan būvniecības fāzes laikā, radot simtiem jaunu darba vietu un sekmējot reģiona IKP pieaugumu ar dažādām tiešām, netiešām un inducējošām ietekmēm no veiktajiem ieguldījumiem infrastruktūrā, gan arī tā darbības fāzes laikā, stiprinot Baltijas tirgus pieejamību un konkurenci tirdzniecībā.

Multimodālais sabiedriskā transporta mezgls

Multimodāla sabiedriskā transporta mezglaizveide, stimulējot integrāciju un savstarpējo savienojamību starp transporta tīkliem un teritorijām, un palielinot ekonomisko veselību.

MMTM projekta realizācija ļaus samazināt transporta plūsmas uz Rīgas pilsētas centru, samazinot satiksmes sastrēgumu veidošanās riskus, kā arī samazinot siltumnīcefekta gāzu izmešu apjomu Rīgas centrā.

LU kampus

Latvijas universitāte plāno realizēt kampusa būvniecības projektu. Jaunuzbūvētais Dabaszinātņu akadēmiskais centrs ir pirmā būve, kas ir pamats kampusa turpmākai attīstībai. Vairāk kā 3000 studentu ir izsākuši studijas (2015.gadā) tādos virzienos kā – bioloģijas, ģeogrāfijas un zemes zinātnē, ķīmijas, farmācijas, kā arī optometrija un redzes zinātnē. Turpmākie posmi kampusa attīstībā ir izveidot Humanitāro un sociālo zinātņu centru, kā arī Dzīvības un veselības zinātņu centru. Plānots, ka kampus būs Torņkalna apkaimes “sirds” piesaistot jaunus un uzņēmīgus cilvēkus. Projekta realizācijas periods plānots no 2014. līdz 2023.gadam.

Integrēta lietus ūdens pārvaldība (iWater)

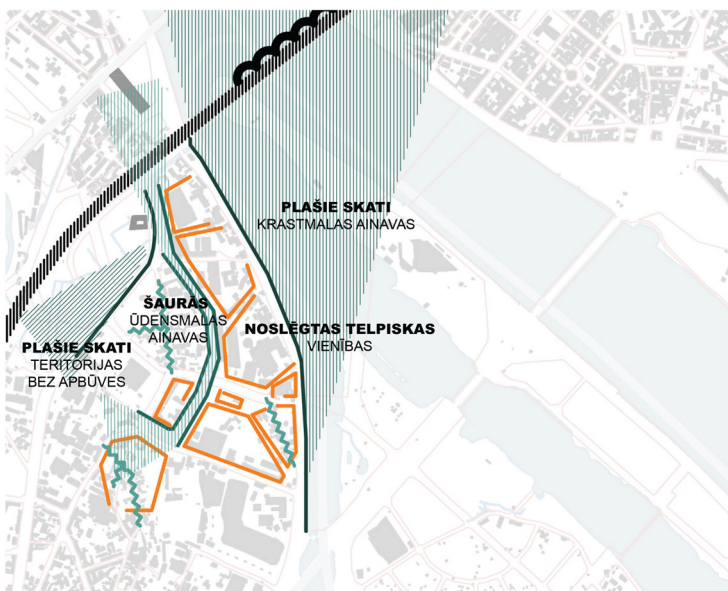
Projekta “iWater” ietvaros tiks izpētītas jauni inovatīva un ilgtspējīga transporta mezgla ūdens pārvaldība. Daļa no Pilotteritorijas iekļaujas “iWater Green Faktor” (GAF) testa teritorijā. Projekta realizācijas periods plānots no 2015. līdz 2018.gadam.

SWID analīze

Stiprās puses • Lokācija – tuvu vecpilsētai, centram • Ūdens tuvums • Tranzīta ielas • Esošs biznesa centrs • Skatu panorāma	Vājās puses • Neattīstīta ūdensmala • Industriāla vide • Tranzīta ielas • Nav veloinfrastruktūras • Neattīstīta gājēju infrastruktūra • Izteikt vakara stundu “tukšums” • Zaļo zonu sadrumstalotība
Iespējas • Kīleveina grāvis • Vēsturiskais mantojums • Industriālās vides revitalizācija • Zaļo zonu attīstība • Iespēja piesaistīt studentus teritorija izmantošanai dažādām funkcijām • Ūdens transports, pietātnes	Draudi • Aplūšanas riski • Ekonomiskā situācija • Politiska situācija • Satiksmes sistēmas nepārdomātā attīstība • Nepārdomāta sabiedriskā transporta sistēma • Zemesgabalu robežu un īpašumu robežu sadrumstalotība

Atrašanas vieta

- Mūkusalas pilotteritorija atrodas Daugavas krastā starp Mūkusalas, Jelgavas, Bieķensalas ielām un dzelzceļu, kas ir daļa no Torņkalna apkaimes un atrodas UNESCO Pasaules kultūras un dabas mantojuma objekta “Rīgas vēsturiskais centrs” aizsardzības zonā.
- Pilotteritoriju 4 daļās sadala Kīleveina grāvis un Buru iela. Projekta teritorijai pieeju nodrošina ielu tīkls, kas ir dažādā tehniskā un funkcionālā stāvoklī (no salīdzinoši slikta līdz labam).

Inženiertehniskie parametri

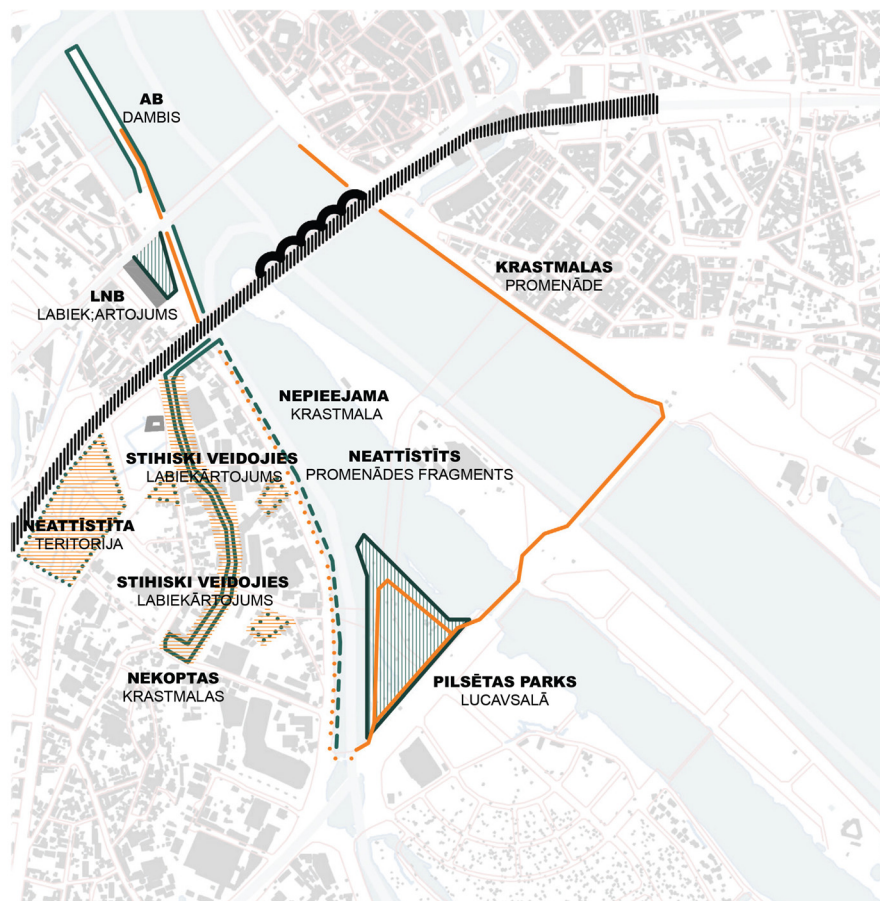
- Inženiertehniskās infrastruktūras pieejamība ir vērtējama kā nosacīti pietiekama, lai nodrošinātu Projekta teritorijas revitalizāciju. Atsevišķās vietās tāda nav pieejama, tomēr šādām vietām ir izteikts lokālais raksturs, kas saistīts ar pilotteritorijas vēsturisko attīstību. Inženiertīklu turētājiem ir iespējams piedalīties pilotteritorijas attīstībā un savu tīklu paplašināšanā.
- Apgaismojums ir nodrošināts visām Pilotteritorijas pilsētas ielām, privātteritorijas brauktuvēm un stāvlaukumos Pilotteritorijas ziemeļu daļā.
- Gājēju drošu pārvietošanos galvenokārt nodrošina gājēju ietves un gājēju pārejas ar luksoforiem, kuru kvalitāte un daudzums vērtējams kā nepietiekams. Atsevišķos ielu posmos nav gājēju ietves. Satiksmes drošība nav apmierinošā līmenī.
- Projekta teritorijas inženierģeoloģiskie apstākļi atrodas 4. taksonomiskajā vienībā (kapitālai celtniecībai nelabvēlīgi apstākļi). Taču atkarībā no projektējamās būves slodzēm, visas gruntis var izmantot kā pamatni. Projekta teritorijas dienvidu un ziemeļu daļā gruntsūdeņu līmenis ir noteikts no 1 līdz 2 metru dziļumā, savukārt centrālajā daļā 0-1 metram. Teritorija nereti ir pārmitra.

Ūdens riski

- Teritorijas ziemeļu daļa un teritorija ap Kīleveina grāvi atrodas applūšanas riska zonā. Pirms būvniecības uzsākšanas ir jāizvērtē pretplūdu pasākumu īstenošana.
- Kīleveina grāvja dūņās un paklājošajos minerālajos nogulumos konstatēts stiprs piesārņojums ar Cu, Pb, Cr, As, Cd, Ni un naftas produktiem. Stipri piesārņoti nogulumi ir viss tekošo dūņu slānis un mālaino dūņu augšējā daļa līdz 0,5 -1,0 m. Rādītāji ir vērtējami kā neatbilstoši pilsētas kanālam un nepieciešama kanāla sanācija. Kā piemēru var izmantot projekta „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija Sarkandaugavas teritorijā” pieredzi.

Lietotāji

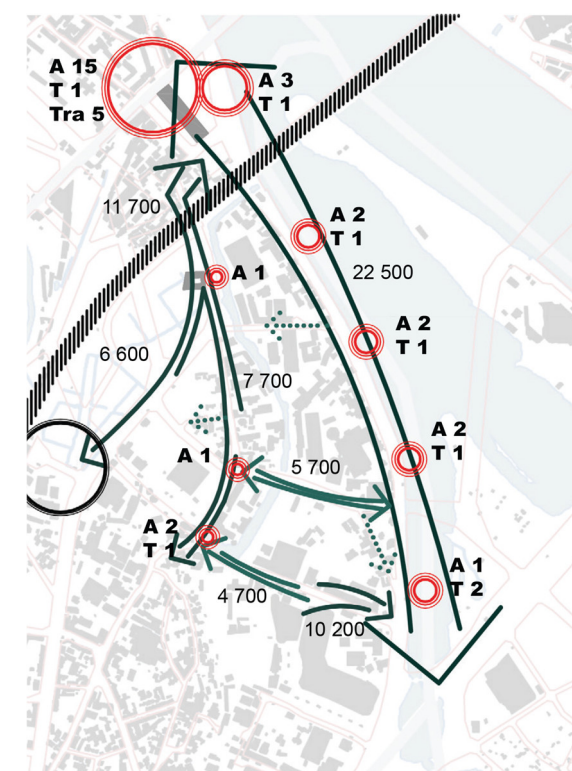
- Lielākais uzņēmumu skaits koncentrējas gar ”Darījumu centriem” Pilotteritorijas Z pusē, DA daļā un DR daļā.
- Saskaņā ar Lursoft sniegtajiem datiem kopējais Mūkusalas teritorijā reģistrēto uzņēmumu skaits, kas veic aktīvu saimniecisko darbību, uz 2016. gada beigām sasniedza 672 uzņēmumus, no kuriem 488 uzņēmumiem bija 100% Latvijas kapitāls, 157 uzņēmumiem bija 100% ārvalstu kapitāls un 27 uzņēmumiem bija jauktais kapitāls. Kopējais reģistrētais kapitāls veidoja 232.3 milj. eiro. Ieguldījumu apjoms uzņēmumos ar 100% vietējo kapitālu veidoja 68.5 milj. eiro. Kopējais vietējais kapitāls (t.sk. ar ieguldījumiem kopuzņēmumos) sasniedza 69,7 milj. Euro.
- Investīcijas dalījumā pēc nozarēm - 43.1% kapitāla vai 99.5 milj. eiro ir ieguldīti finanšu un apdrošināšanas nozarē. Lielāko daļa kapitāla šajā sfērā veido divas kompānijas SIA ”Tele2 Holdings” (71 milj. EUR) un SIA ”UniCredit Leasing” (15.5 milj. EUR). Abas kompānijas ir ar 100% ārvalstu kapitālu. Operācijas ar nekustamo īpašumu pēc piesaistītā kapitāla lieluma ieņem otro vietu (73 milj. EUR vai 31.6% no kopējā apjoma). 21.3 milj. EUR (9.2% no kopējā kapitāla) ir ieguldīti tirdzniecības uzņēmumos.
- Mūkusalas teritorijā dominē mazie uzņēmumi, kas 2016. gadā bija 277, vidējie - 13 un lielie - 2.
- 2016. gadā Mūkusalas teritorijā reģistrētie uzņēmumi pārskaitīja Valsts kopbudžetā nodokļus par kopēju summu 117.4 milj. EUR, kas ir par 39.2% vairāk kā gadu iepriekš.
- Mūkusalas pilotteritorijā 2016. gadā dzīvoja 420 iedzīvotāju, kā arī pēc 2014. gada datiem pilotteritorijā tika nodarbināti 4 160 iedzīvotāji.
- Mūkusalas sociālais profils ir visnotaļ dažāds. Var identificēt trīs galvenās lietotāju grupas:
 - a. mazāka grupa – pastāvīgie iedzīvotāji,
 - b. vidējā grupa - teritorijā esošo uzņēmumu darbinieki,
 - c. lielāka grupa – epizodiskie lietotāji (uzņēmumu klienti un apmeklētāji, cilvēki, kuri izmanto teritoriju kā tranzīta teritoriju u.c.).
- Vietējie iedzīvotāji ar dzīvi teritorijā ir apmierināti, novērtē Vecrīgas tuvumu un pieejamās zaļās teritorijas ar mieru un klusumu, vienlaikus norādot uz trūkumiem, piemēram, Kīleveina grāvja stāvokli (sakopt un iespēja šķērsot) un satiksmes intensitāti Mūkusalas ielā.

Satiksmes plūsma

- Transporta plūsma pilotteritorijas iekšpusē ir raksturojama divējādi:
 - a. teritorija strādājošo rīta un vakara stundu migrācija,
 - b. dienas laikā klientu migrācija.
- Izpētes teritorija raksturojama kā tranzīta zona gan vieglajiem, gan smagajiem auto. Izpētes teritorijā visnoslogotākā ir Mūkusalas iela visā tās garumā. Vieglo automašīnu caurplūde rīta maksimuma stundā mainās no 634 līdz 1009, atkarībā no Mūkusalas ielas posma un virziena, savukārt smago automašīnu daudzums ir no 112 līdz 286. Salīdzinājumam jānorāda, ka Akmens tiltu virzienā uz centru šķērso 1720 vieglie auto rīta maksimuma stundā. Jelgavas ielu posmā no Vienības gatves līdz Mūkusalas ielai izmanto 678 vieglie auto un 93 smagie auto virzienā uz centru rīta maksimuma stundā.
- Darba dienās novērota liela cilvēku plūsma biznesa centru iekšpagalmos pārvietojoties ar privāto autotransportu. Savukārt brīvdienās iekšpagalmi un stāvlaukumi ir tukši, tajos nevalda nekādas sociālās aktivitātes.
- 95 % no strādājošiem pārvietošanai izmanto personīgus auto, tāpat kā uzņēmumu klienti. Tikai neliela lietotāju daļa izmanto sabiedrisko transportu, kas skaidrojams ar vispārējam problēmām ar sabiedriska transporta kustības organizāciju Mūkusalā un visā Rīgā.

- Vakara stundās (pēc 19:00) teritorija praktiski nav izmantota. Teritorijā atrodas tikai dažu uzņēmumu darbinieki, kam ir naktsmaiņa, un pastāvīgie iedzīvotāji. Vakaros un nakts stundās arī plūsmas tranzīts ir minimāls, ko apstiprina arī tas, ka vienīga degvielas uzpildes stacija šajā teritorijā strādā līdz 22:00., kaut arī citas šī tīkla uzpildes stacijas cetur strādā visu diennakti.
- Attiecībā uz velotransportu izpētes teritorijā nav ierīkots neviens veloceliņš vai speciāli velobraucējiem paredzēta josla. Tomēr teritoriju īpašnieki jau ir sākuši iekārtot velonovietnes. Velosipēdistu skaits, kuri izmanto šo teritoriju ir liels un turpina pieaugt ik gadu, liela daļa ietvju nav piemērotas, lai pa tām ērti varētu pārvietoties velobraucēji, jo ietvju malas bieži vien ir salīdzinoši augstas (piemēram, braucot pa Jelgavas ielu) un šauras, kas pārvietošanos ar velosipēdu padara nebaudāmu.

Īpašumu un kadastru raksturojums

- Raksturojot izpētes teritorijā esošo īpašumu statusu, jānorāda, ka lielākoties teritorijā dominē jaukta statusa kopīpašumi, kas ietekmē arī iespēju to attīstīt. Jebkurš jautājums, kas skar kopīpašuma apsaimniekošanu, attīstību, renovāciju u.t.t. ir savstarpēji jāsaskaņo, nepieciešams ilgstošs skaidrojošais un izglītojošais darbs.
- Izpētes teritorijas esošo situāciju kopumā raksturo sekojošais:
 - a. Dalīta īpašumu struktūra;
 - b. Nav nodalīti zemesgabali koplietošanas infrastruktūrai;
 - c. Nav vienotas apsaimniekošanas sistēmas;
 - d. Sarežģītas konfigurācijas zemesgabali, kas nesakrīt ar kadastra robežām;

- e. Būves, kas nesakrīt ar zemesgabalu robežām;
 - f. Liels mājokļu tehniskais nolietojums, zema energoefektivitāte;
 - g. Trūcīgas iespējas māju pagalmos kopienas aktivitātēm, tās stiprināšanai;
 - h. Dzīvojamā zona nav pasargāta no ārējās vides kaitīgiem apstākļiem (transporta plūsma, trokšņi, gaisa piesārņojums).
- Teritorijā lielākai daļai no zemesgabaliem nav tieša pieslēguma pie ielas. Šobrīd spēkā esošais teritorijas ielu plānojums ne tikai neatrisina šo problēmu, bet arī nerisina pārlietu lielo teritorijas kvartāla mērogu. Ir nepieciešams izstrādāt jaunu ielu plānojumu, kas izveidos mūsdienīgu cilvēka mērogam draudzīgu kvartālu dalījumu, kas ļaus pilnvērtīgi izmanto visus zemesgabalus.

Jaunās vēsmas

- Mūkusalas teritoriju pamazām sāk izmantot arī radošās cilvēku grupas pārstāvji, kas veido mākslas telpas, tējnīcas un kafejnīcas, un uzskatāmi par īpašu uzņēmēju grupas daļu. Šāds sociālais profils padara Mūkusalu par teritoriju, kurā ir jāsadzīvo visām ieinteresētajām pusēm.
- Teritorijā pēdējās attīstības vīzijas devuši impulsu jauniem projektiem - pozitīvi no dinamikas viedokļa, tomēr trūkst koordinētas pilotteritorijas attīstības, kas ļoti izteikti izpaužas publiskajā ārtelpā, jo faktiski tās attīstība ir atstāta novārtā, lielāko uzvaru liekot uz atsevišķu objektu attīstību, kas izriet no konkrēto interešu pārstāvēniecības teritorijā un politiskās gribas trūkuma kopējā teritorijas telpiskā attīstībā.

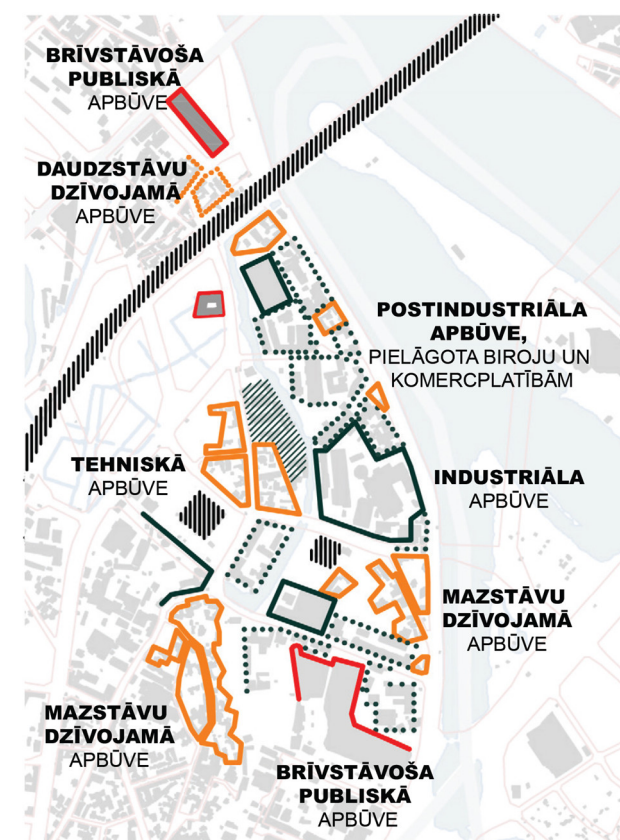
Kopienas sajūtas neesamība

- Šī brīža teritorijas attīstība balstās uz biznesa interesēm, teritorijai nav izteikta kopiena, kā arī neveidojas tādi apstākļi, kas to veicinātu. Ieinteresētās puses lielākoties attīsta savu redzējumu par teritoriju, kuru tie izmanto, individuāli, bez īpašas sadarbības ar citiem.

Esošo ēku raksturojums

- Dzīvojamais fonds ar augstu nolietojuma raksturu. Teritorijā esošās ēkas ir ļoti daudzveidīgas, jo celtas dažādos laika posmos, atšķirīgs ir arī to tehniskais stāvoklis, kas kopumā padara teritoriju par ļoti "raibu".
- Teritorijā ir maz dzīvojamo ēku, kas būtu renovētas, turklāt renovētas tā, ka tiktu saglabāta to vēsturiskā vērtība, identitāte. Mājokļu attīstību ietekmē tas, ka vairums īpašumu ir ar kopīpašumu raksturu, kas māju renovāciju būtiski kavē.

- Šobrīd Mūkusalas teritoriju no Torņakalna nodala Kīleveina grāvis, kas strādā kā šķērslis, nevis dabas elements. Tam ir nepietiekams skaits pāreju, kā arī ir nepietiekama pieeja pašai ūdens malai.
- Nav vērā ņemamas vietzīmes, kas norādītu par nokļūšanu Mūkusalas teritorijā, tādējādi neraisot kvalitatīvas asociācijas ar šo teritoriju. Ziemeļu daļā teritoriju norobežo tilts ar zemu, relatīvi šauru tuneli.

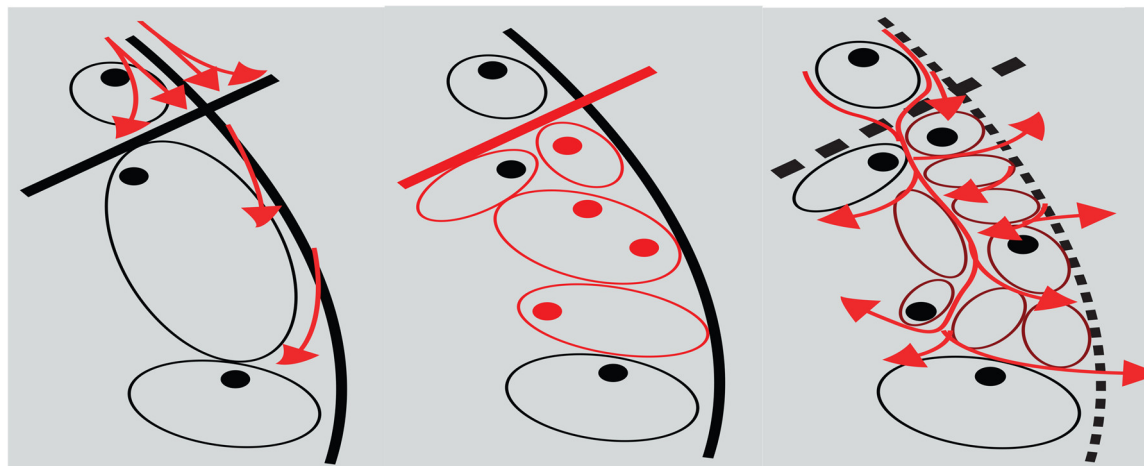
IV. ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Vīzija

Mūkusalas teritorija – lietotājiem atvērta un draudzīga, multifunkcionāla pilsētvide, kura tiek ieausta apkārtējās pilsētas audumā. Veidojot zilos, zaļos un transporta savienojumus, kas ļauj teritorijai attīstīties, izmantojot savu potenciālu.

Piedāvāta konceptuāla attīstības vīzija

Ieaust Mūkusalu apkārtējā pilsētas audumā. Veidojot savienojumus, zilos, zaļos, transporta un ļauj teritorijai attīstīties, izmantojot savu potenciālu.

Piedāvāta funkcionāla attīstības vīzija

Pārdomāta daudzfunkcionāla funkcionāla struktūra, ar izteiktu zonējumu.

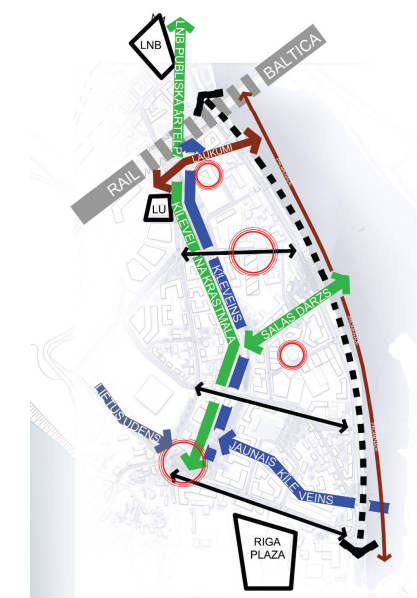

Piedāvāta telpiska attīstības vīzija

Ekonomisku, sociālu un ekoloģisku uzlabojumu sasniegšanai, radot stabilus un paredzamus apstākļus investīcijām un attīstībai, nodrošinot sabiedrības ieguvumus no attīstības, kā arī veicinot saprātīgu zemes un dabas resursu izmantošanu attīstībai.

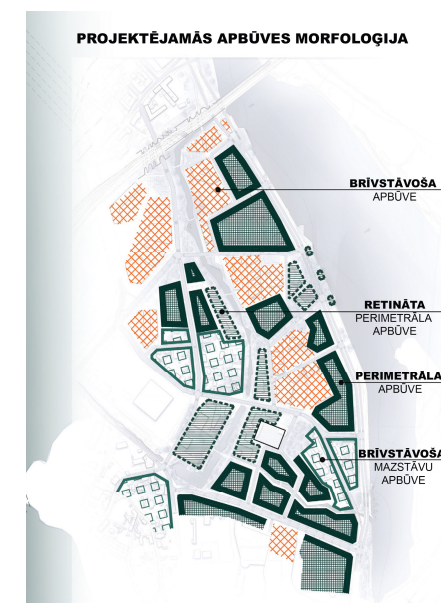
Teritorijas attīstību veidot ap gravitācijas centriem - startup, izglītības, biznesa, kultūras lokācijām.

TERITORIJAS TĒLPISKĀS ORGANIZĀCIJAS SHEMA

Piedāvāta arhitektoniskas attīstības vīzija

Teritorija ar cilvēcīgu mērogu, pārdomātu ielu tīklu, kā arī jauktas funkcijas apbūvi tiek nodrošināta ilgtspējīga attīstība.

Pilsētas ieguvums

Palielinoties iedzīvotāju un biznesa apjomiem, pieaugs Rīgas pilsētas budžets. Budžeta palielinājumu pašvaldība varēs izmantot pilsētas funkciju nodrošināšanai.

Attīstības principi

Multifunkcionālas zaļās zonas

Parki un zaļie pagalmi ar pārdomātu un lietderīgo dizainu nodrošina dažādu funkciju mijiedarbību. Zaļās zonas nodrošina publisko pasākumu un privāto atpūtas un sporta funkciju. Zaļo zonu izpildījumam ir jāatbilst

Lietus ūdens novadīšana

Lai uzlabotu augsnes apstākļus, vides estētisko kvalitāti, kā arī nodrošinātu efektīvu vides apūdeņošanu, ir ļoti svarīgi veidot pareizu lietus ūdens novadīšanas sistēmu. Mūkusalas kontekstā šī sistēmu plānots veidot kontekstā ar Kīleveina grāvi - tas strādātu, kā ūdens krātuve lietus ūdens novadīšanai, nodrošinot pirms tam attīrīšanu ar zaļajiem risinājumiem.

Dialogs ar iesaistītajiem

Pilsētas attīstībai nepieciešama cieša atgriezeniska saite starp iedzīvotājiem un teritoriju attīstītājiem. Laba komunikācija nodrošina iedzīvotāju iesaisti jau no pašiem plānošanas sākuma etapiem, tādējādi palīdzot radīt iedzīvotājiem draudzīgāku plānojumu. Šādas sarunas var veidot ar publisko apspriežu palīdzību, vai organizējot tematiskas darbnīcas, ekskursijas u.c. pagaidu aktivitātes.

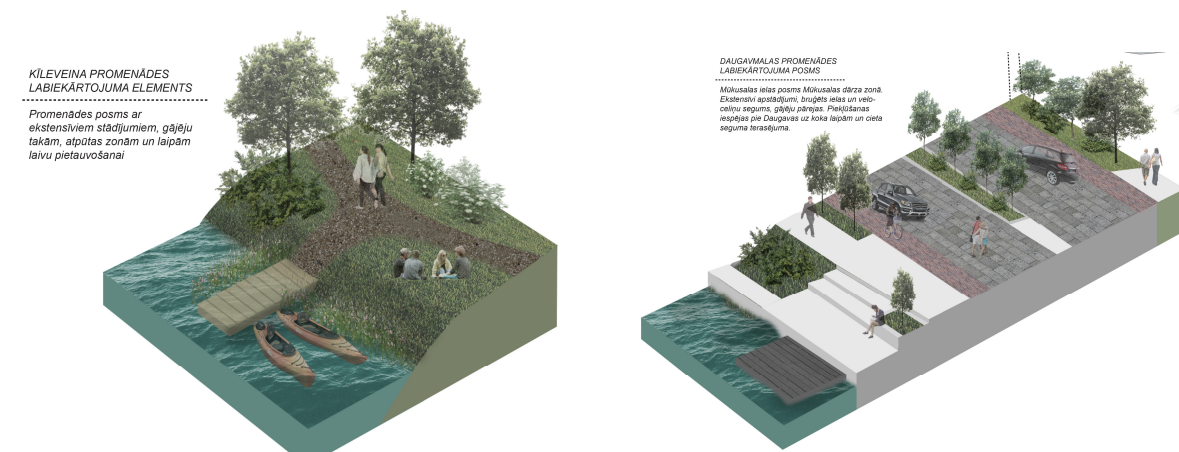
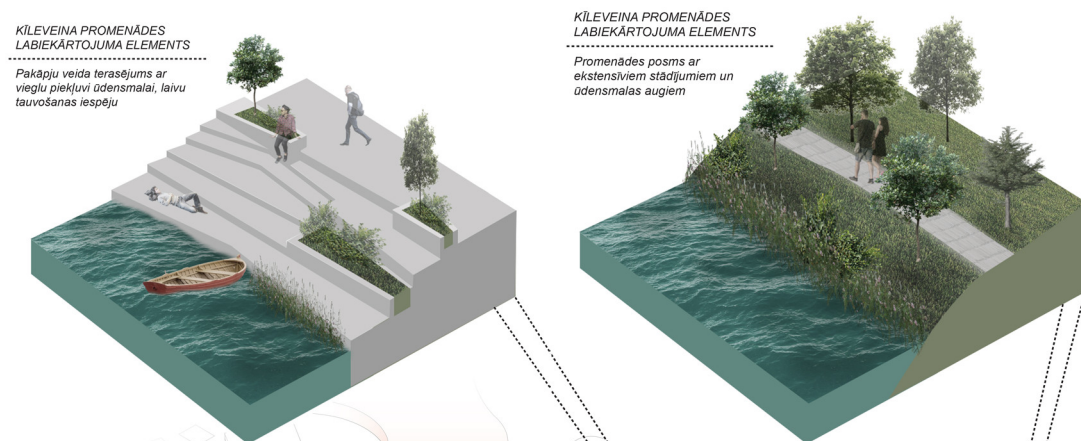
Maza mēroga projekti

Izveidojot attīstāmajā teritorijā nelielus, relatīvi lētākus objektus, tiek piesaistīta gan iedzīvotāju, gan apkārtnējo uzmanība. Tiek veidota izpratne par turpmāko teritorijas vīziju. Mazākā mēroga projektus iespējams vēlāk attīstīt par lielākiem, vai arī idejas pārtraukt, ja netiek gūts vispārējs atbalsts. Kā piemēram zemesgabals ar basketbola laukumu ar pāraugt basketbola skolā u.c.

Risinājumi

- Mūkusalas teritorija tiek plānota kā jauktas apbūves teritorija, kura tiek aktīvi izmantota visā diennakts laikā. No vietas, kurā redzamas pagājušo gadsimtu ražošanas ēkas un nesakopta vide, Mūkusalai jāklūst par piemēru, kā Rīgā sastopas moderni industriāli kvartāli, aktīvi biznesa un darījumu centri, kā arī skaista dzīvojamā apbūve.
- Mūkusalā un tās tuvumā jau šobrīd ir vairāki spēcīgi spēlētāji - Latvijas Universitāte, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Mūkusalas biroju komplekss, tirdzniecības centrs. Potenciāls vietas identitātes veidošanā ir arī vēsturiskās apbūves fragmentiem Buru, Vēju un Jelgavas ielās.
- Teritorijas attīstības scenārijam, mūsuprāt, jāveidojas ap vairākiem funkcionāli atšķirīgiem attīstības centriem. Galvenie no tiem: kultūras, sabiedriskais un izglītības centrs (Kīleveina grāvja dienvidu daļā), zināšanu, startup un inovāciju centrs (LU, LNB un startup uzņēmumu zona), Aktīvais darījumu centrs ("Akvalande").
- Kā viens no galvenajiem Mūkusalas attīstības starta punktiem redzama Latvijas Universitātes jaunā dabaszinātņu fakultāte, kura darbojas kā iedīglis jaunu, domājošu un inteligentu studentu piesaistei. Universitāšu struktūras bieži vien tiek sasaistītas ar moderniem "start-up" centriem, kuros studenti paši savas idejas atnes potenciālajiem investoriem. Šāda struktūra jau darbojas Ūdens ielas RISEBA fakultātē, kā arī RTU biznesa inkubatorā (RTU IdeaLAB). Lai komunikācija starp ideju autoriem un investoriem, attīstītājiem būtu pēc iespējas profesionālāka, nepieciešamas kvalitatīvas telpas. Mēs redzam Mūkusalu kā vietu, kur potenciāli šāda attīstība būtu ideāli piemērota.
- Moderni biroji, kas piesaista cilvēkus un investīcijas, pārsvarā ir modernu Eiropas galvaspilsētu stūrakmens to attīstībā. Tāpēc biznesa vide ir vitāli nepieciešama arī Mūkusalā - tā sākotnēji attīstīs Mūkusalas teritoriju, ar savu infrastruktūru, vēlāk jau var kļūt par faktoru visas Rīgas un pat valsts attīstībā. Ir svarīgi radīt pragmatiski pamatotas vadlīnijas kvartālu attīstībai, lai varētu nodrošināt optimālu apbūves attīstību ilgtermiņā.
- Dzīvojamā apbūve, savukārt, nodrošina to, ka teritorija tiek izmantota arī pēc darba laika beigām, kā arī potenciāli atbalsta dažādu restorānu, veikalu un citu sociālo funkciju nodrošināšanu. Dzīvojamā apbūve ir galvenais aspekts, kas vidē ienes cilvēcīgumu un piesaista iedzīvotājus, kuri aktīvi izmanto gājēju un velo infrastruktūru. Mūkusalas teritorija ir ļoti pateicīga vieta dzīvojamā fonda izveidei, jo tā atrodas tuvu Rīgas centram. Mūkusalā paredzami arī bērnudārzs, skola, kā jau arī uzceltā Latvijas Universitāte - tas nozīmē, ka šī vieta ir izcila jaunajām ģimenēm ar bērniem.
- Pašreizējā sabiedriskā transporta sistēma nevar nodrošināt jau esošo teritorijas lietotāju vajadzības. Transporta sistēmai ir izteikta monocentriska (zvaigznes) struktūra. Jaunā sabiedriskā transporta shēma ir jāveido ar vairākiem lokiem, kas apvieno blakus esošas apkaimes, lai nodrošinātu efektīvu sabiedriskā transporta darbu.

- Svarīgi radīt vietzīmi teritorijai, lai tā radītu asociācijas Rīgas kontekstā. Projekta piedāvājumā veidots labiekārtojums “Rail Baltica” patiltē, kas neļautu degradēties videi zem masīvā inženiertehniskā objekta. Mūkusalas arkāde būtu vieta ar kafejnīcām, restorāniem, kā arī vieta, caur kuru iela ienāk teritorijā. Mūkusalas arkāde būtu sava veida vides objekts, kas strādā kā vārti uz Mūkusalu.
- Mūkusalas ielas promenāde gar Daugavmalā ir svarīga, taču novārtā atstāta pilotteritorijas vērtība. Vieta, kur piekļūt tuvu Daugavai, baudīt ūdens tuvumu, kā arī mierīgi pastaigāties līdz pat Salu tiltam. Promenādei jābūt labiekārtotai, taču šobrīd pašai promenādei nav iespējams pietiekami droši un ērti piekļūt, lai tā gūtu popularitāti.
- Labiekārtojuma elementi šī projekta piedāvājumā tendēti uz drošas un ērtas gājēju un velo satiksmes nodrošināšanu. Ātruma vaļņi, gājēju pārjeas, kā arī droši pieejama Daugavmala un Kīleveina grāvja ūdensmala. Tiek veidoti dažādi terasējumi, laivu piestātnes, atjaunotas kāpnes un nobrauktuves.
- Lai veidotu biznesa daudzveidību un virzītu cilvēku plūsmu, Kīleveina grāvja tuvumā esošās darījumu platības vēlams ieplānot kā mazumtirdzniecības veikalu telpas, lai veidotu savdabīgu iepirkšanās ielu, kura piesaistītu dažādu slāņu un interešu ļaudis no visas Mūkusalas un apkaimes.
- Esošais trolejbusu parka depo ir pateicīga vieta, kurā nākotnē izvietot daudzstāvu autostāvvietu. Ēkas apbūves teritorija ir salīdzinoši maza, taču šajā vietā var paredzēt augstas intensitātes ēku, kura ir gājiena attālumā no tuvumā esošajiem birojiem un dzīvojamām ēkām. Tas varētu pavērt iespēju veidot kompaktu un ērtu autonomietni.

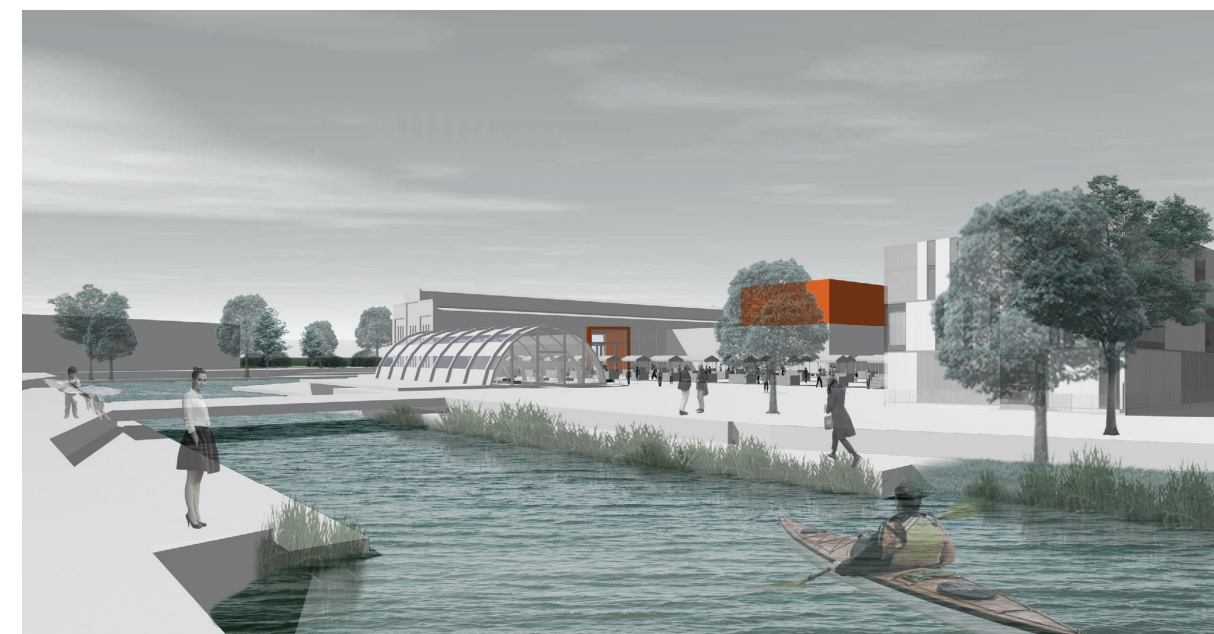
Jauni objekti

• KULTŪRAS CENTRS

Kultūras centrs veidots kā viens no pirmajiem gravitācijas punktiem, kurā izvietot apkaimes iedzīvotājiem trūkstošās kultūras un pakalpojumu funkcijas. Atjaunojot atpazīstamu, esošu industriālu ēku tiek uzsvērtā piesaiste vietai un attīstības saudzīgais, pakāpeniskais raksturs.

Atjaunotā ēka un tās teritorija kļūs par norises vietu daudzveidīgām apkaimes aktivitātēm - teātra un kino izrādēm, iknedēļas tirdziņiem, apkaimes sporta spēlēm, nesteidzīgām svētdienas vēlbrokastīm pēc pastaigas pa Kīleveina promenādi. Ar Mūkusalas plānojuma izstrādes tālāko gaitu iedzīvotājus iepazīstinās ēkā izvietots informatīvais birojs.

Ap apkaimes kultūras centru un tam iepretī izvietotajām skolās un bērnudārza ēkām paredzam lielāko jaunbūvējamo dzīvojamo ēku koncentrāciju.

- **MĀJOKĻIS**

Mūsdienīgas un kvalitatīvas dzīvojamās vides nodrošināšana ir vēl viens no projekta akcentiem. Jauno mājokļu kvalitātes līmenim jāpārsniedz minimālās prasības, jāveicina iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu un labklājību.

Mājokļa kvalitāti jāskata kontekstā ar publiskās ārtelpas un zaļo teritoriju pieejamību, transporta infrastruktūru, sabiedriskā transporta nodrošinājumu, dažāda rakstura pakalpojumu pieejamību un Mūkusalas gadījumā - arī unikālu skatu uz Daugavas akvatoriju un Vecrīgu.

Dažādība nodrošināta gan mājokļa morfoloģijā - no mazstāvu dzīvojamās apbūves vēsturiskās apbūves fragmentos līdz ultramoderniem dzīvokļiem daudzstāvu namos, gan dzīvojamo ēku izvietojumā klusākajā Kīleveina zaļajā zonā vai aktīvajā un pulsējošā darījumu centru tuvumā un Daugavmalā.

Kā Mūkusalas mājokļa kvantitatīvais standarts ir pieņemts orientējošais mājokļu platības aprēķins - **35 m²/ iedz.** Plānotās dzīvojamās vides principi: drošība, daudzveidība, piejamība.

- **KĪVEVEINA KRASTMALA PIE INOVĀCIJU CENTRA**

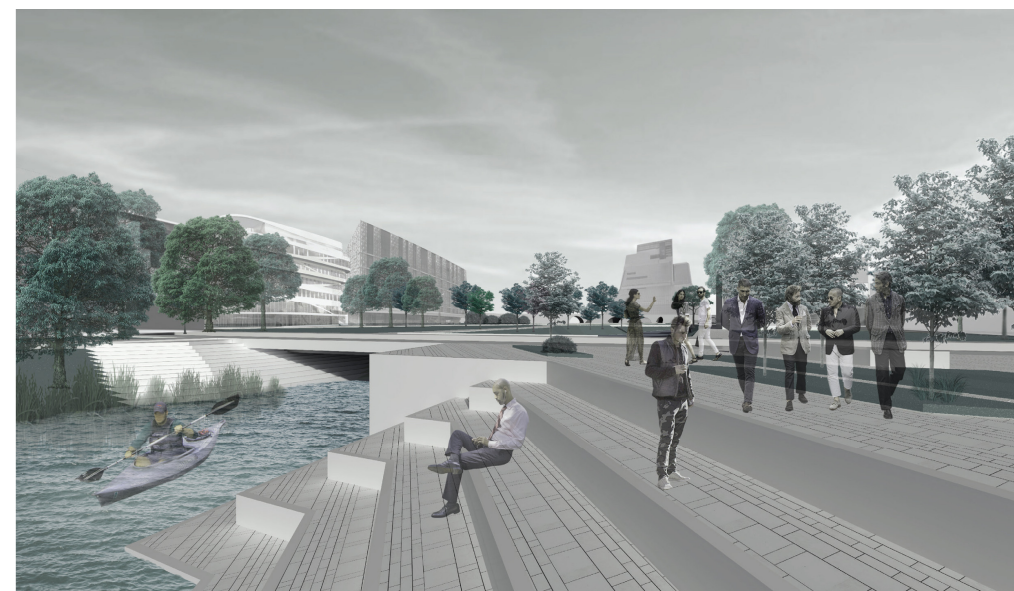
Mūkusalas ziemeļu galā vai tā tuvumā atrodas trīs nozīmīgi spēlētāji - Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Universitātes studentu pilsētiņa un plaši biznesa kvartāli - kombinācija kā radīta inovāciju centra un start-up inkubatora izvietojumam.

Lai apvienotu zināšanu un biznesa pieredzes potenciālu, jānojauc esošās atdalošās struktūras - jāatver komunikācijai šķērsvirzienā dzelzceļa uzbērums un jāveido jauni savienojumi pāri Kīleveinam.

Fiziskai teritoriju atvēršanai jāseko funkcionālai sapludināšanai, paredzot start-up inkubatoru izvietojumu sasaistē ar LU, LNB un biznesa kvartālu.

Teritorijas labiekārtojumam ap Inovāciju centru jābūt reprezentatīvam un urbānam, bet vienlaikus jā saglabā arī pirmatnējums un dabiska nesakārtotība.

Publiskai ārtelpai ap Kīleveinu jāklūst par vietu biznesa pusdienām vasaras kafejnīcā, bet vienlaicīgi jā saglabā iespēja noņemt jaunu ideju pārdomās sēžot zem ābeles.

- **MŪKUSALAS ARKĀDE**

Pēc "Rail Baltica" Daugavas šķērsojuma izbūves, divkārt aktuāls kļūst jautājums par dzelzceļa uzbērums risinājumu.

Projektā piedāvājam caurdurt esošo un projektējamo uzbērums galveno piekļuves plūsmu virzienos, tādējādi sasaistot nepārtrauktā sistēmā Latvijas Nacionālās bibliotēkas labiekārtojumu ar LU, plānoto Kīleveina promenādi un Mūkusalas ziemeļu gala biznesa centru.

Tilta arkādi plānots veidot gaišu un caurskatāmu. Tā vienlaicīgi kalpos kā kvalitatīva publiska telpa gan arī kā "ieejas vārtu" motīvs Mūkusalas teritorijā. Telpās arkādē paredzēts izvietot publiskās funkcijas - kafejnīcas, ūdenssporta klubu un laivu novietni.

Mūkusalas ziemeļu galā gar dzelzceļa šķērsojumu paredzēts izvietot daudzstāvu darījumu ēkas, tā arhitektoniski mazinot dzelzceļa agresīvo ietekmi uz teritoriju kopumā.

Sauklis

Mūkusala pie jebkura no attīstības scenārijiem būs vieta, kur satiekas:

- zināšanas, ko glabā augstskolas un bibliotēka,
- biznesa intereses, kas bazējās darījumu centrā,
- jaunā paaudze (studenti).

Visi trīs kopā veido trīs strāvas fāzes - trisfāžu ģenerātoās, koizgudrojarīdzinieks RTU macībspēks Mihails Doļivo-Dobrovoļskis.

Katram no tiem ir savas intereses: nodot zināšanas jaunajai paaudzei, gūt peļņu vai sasniegt vēl nebijušus rezultātus. Mūkusalas teritorija pārtop par jaunu vietu, kur trīs dažādas plūsmas satiekas un mijiedarbojas.

Logotips

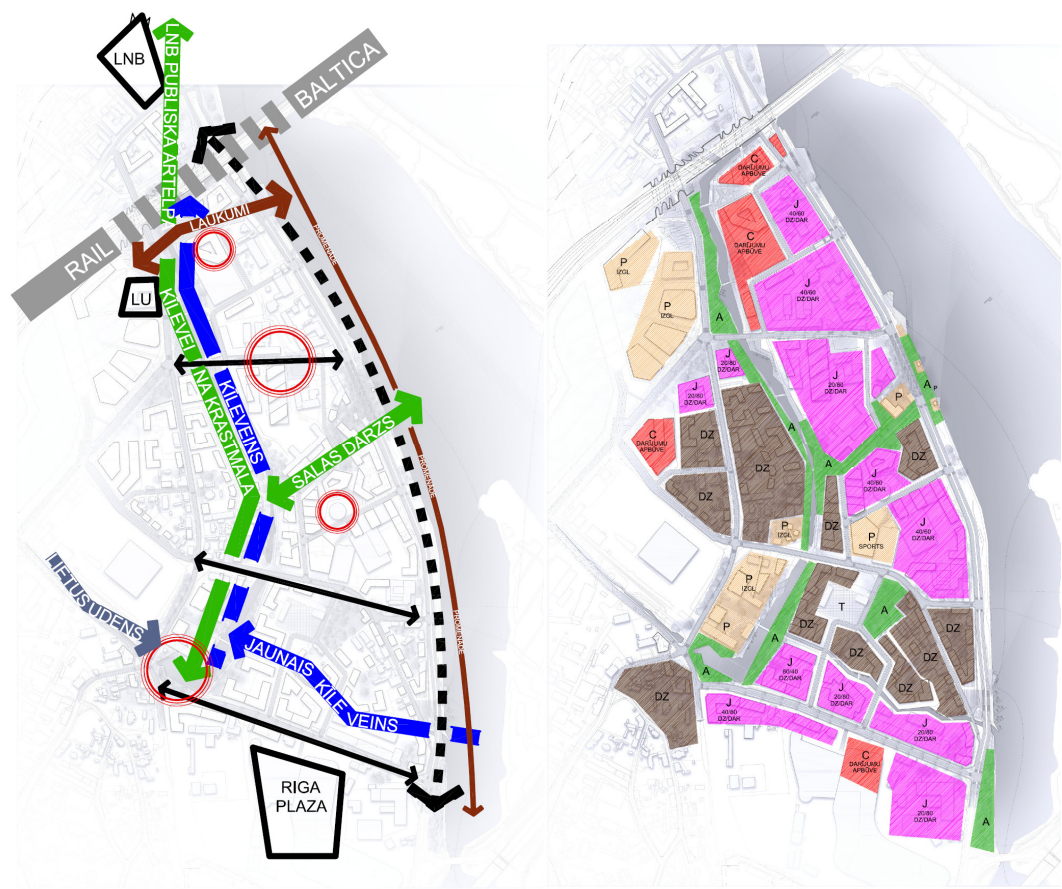
Pilsētas teritorijas attīstības piedāvājumā esam iekļāvuši arī mūsu izveidotu zīmolu - kā brenda logo Mūkusalas attīstības vīzijai. Ar šo logo cilvēkiem asociētos tieši šis projekts, līdz ar ko visa vīzija kopumā. Tā būtu laba stratēģija, kā piesaistīt uzmanību visam projektam kopumā.

Par Mūkusalas teritorijas jauno zīmolu tiek nostatīts jaunā vietzīme - arkāde pie "Rail Baltica". Tieka radīta vietzīme, kas strādā kā vārti teritorijai, un ar savu specifisko formu rada prātā paliekošas asociācijas. Stilizējot arkādes aprises, izveidots pats logotips, kuru izvietot Mūkusalas teritorijā, kā arī rādīt kā identitātes zīmi jebkurā citā kontekstā.

Arkāde kā vietas zīmols izveidota pēc vairāku ārzemju piemēru paraugiem - kā apdzīvot un izmantot tilta apakšas. Patiltēm ir liels risks kļūt par neizmantotu un nemājīgu, pat bīstamu teritoriju. Ņemot vērā, ka tieši dzelzceļa tilta apakša kļūs vēl lielāka pēc "Rail Baltic" izbūves, jācenšas tā izplānot kvalitatīvi izmantojama. Citās Eiropas pilsētās - Berlīnē, Londonā u.c. tiltapakšas izmanto kā vietu iepirkšanās centriem, kafejnīcām. Arī mēs piedāvājam - ieplānot patilti tā, lai tajā varētu izbūvēt komercplatības, kuras piesaistītu cilvēkus, radītu jaunu vietzīmi, un strādātu kā laba asociācija Mūkusalas iebraukšanas zonai.

VI. PRIEKŠLIKUMA FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS

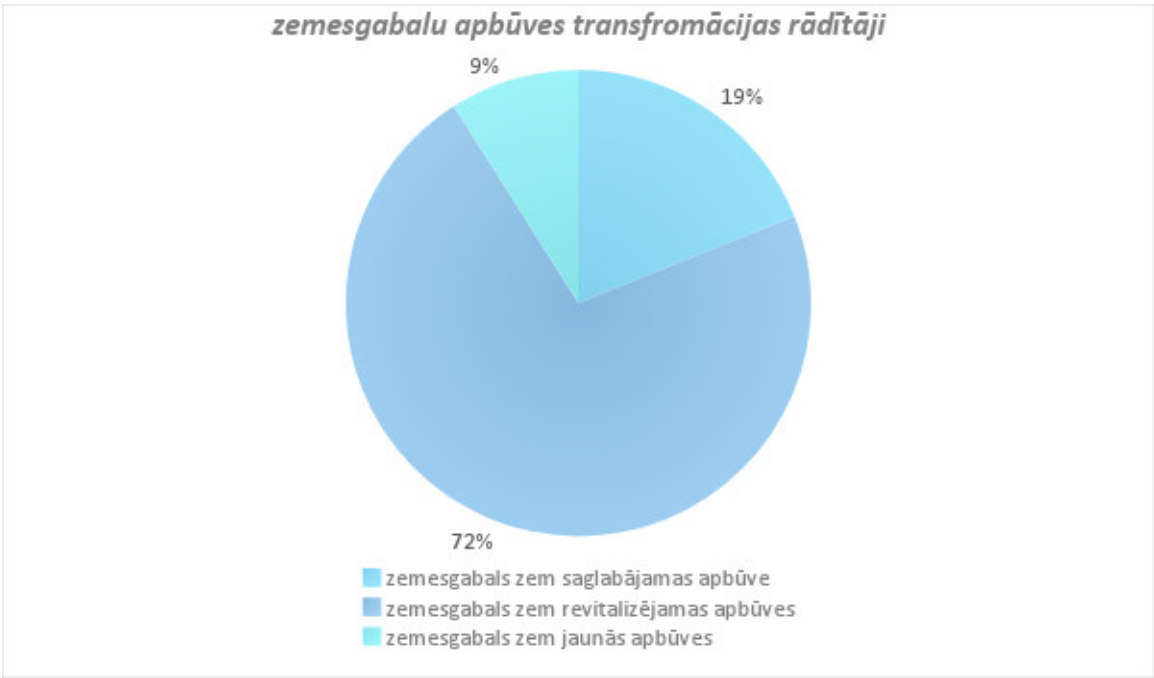
- Teritorijas Ziemeļu daļā jau eksistējošs Mūkusalas biznesa centrs noteikti ir viena no vērtīgākajām šī rajona daļām. Starp Mūkusalas biznesa centru un plānoto „Rail Baltica” sliežu ceļu paredzēts izveidot daudzstāvu komercplatības, tādējādi arhitektoniski apstādinot dzelzceļa agresīvo ietekmi uz teritoriju kopumā.
- Pie bijušās “Akvalandes” teritorijas ieplānots telpisks akcents, no kura arī paverās skats uz vairākiem Rīgā eksistējošiem vietzīmju objektiem.
- Blakus Kīleveina grāvim paredzēts zaļais koridors, kas veicinātu patīkamu parka tipoloģijas attīstību. Tas dotu iespēju iedzīvotājiem un teritorijas lietotājiem uzelpot ūdensmalā, intensīvi apbūvētā teritorijas iekšienē.

VII. TEHNISKI EKONOMISKO RĀDĪTĀJU APKOPOJUMS

Tehniski ekonomiski rādītāji

		esošs	projektēts
Teritorijas kopēja platība	ha	52.99	52.99
Teritorija zem ūdeņiem	ha	2.13	2.63
Ceļu platība	ha	5.42	8.70
Zemesgabalu platība	ha	45.43	41.66
t.sk. zemesgabals zem saglabājamās apbūves	ha		7.88
t.sk. zemesgabals zem revitalizējamās apbūves	ha		30.03
t.sk. zemesgabals zem jaunās apbūves	ha		3.75
Apbūves laukums	ha	10.23	12.76
Apbūves blīvums	%	22.52	30.63
Vidējais stāvu skaits		4	6
Apbūves intensitāte	%	24.70	156.19
Brīvās teritorijas rādītājs	%a	36.20	44.42

Lietderīgā plātība

	<i>esošs</i>		<i>projektēts</i>	
Biroju un ražošanas telpas	90 %	101274 m ²	63 %	411432 m ²
Dzīvojamās telpas	10 %	10920 m ²	37 %	239287 m ²

Iedzīvotāji

Dzīves kvalitātes nodrošināšanai tiek pieņemts, ka:

- uz vienu iedzīvotāju ir no 30 līdz 40 m² dzīvojamās platības;
- koplietošanas telpas aizņem 15 % no kopējas stāvu platības

Prognozējamais jaunu iedzīvotāju skaits no 4850 līdz 6470.

Darbinieki

Dzīves kvalitātes nodrošināšanai tiek pieņemts, ka:

- uz vienu darbinieku ir no 14 līdz 20 m² biroja platības;
- koplietošanas telpas aizņem 25 % no kopējas stāvu platības

Prognozējamais maksimālais darbinieku skaits no 15400 līdz 22000.

VIII. PUBLISKĀS ĀRTELPAS LABIEKĀRTOJUMA RISINĀJUMI

- Mūkusalas teritorijā liela daļa no infrastruktūras šobrīd tiek paredzēta automašīnām. Lai vide kļūtu draudzīgāka gājējiem un velo satiksmei, jāievieš gan ātrumu ierobežojošas konstrukcijas, gan veloceliņi. Kā arī publiskās telpas elementi – skvēri, ietves un ūdensmalu labiekārtojums. Veidojam apkaimi tā, lai autobraucēji neizvēlētos šo vietu kā tranzīta zonu, bet tā, lai autovadītājiem Mūkusala kļūtu par galamērķi savam braucienam.
- Jaunais ielu tīkls veidots respektējot esošo apbūvi, kā arī esošās zemes gabalu robežas, lai veidotu cilvēkiem piemērotu kvartālu un apbūves mērogu. Ielu tīklā vairākas pamata asis tiek centrētas uz Rīgā jau esošiem vertikāliem akcentiem, kuri strādātu kā vietzīmes un palīdzētu orientēties rajona ietvaros (Zaķusalas TV tornis, Latvijas Nacionālā bibliotēka, LTV studiju ēka) Principiāli veidojam arī vairāku veidu ārtelpu sistēmas - aktīvas, vidēji aktīvas un vietas ar mazu aktivitāti.
- Mūkusalas promenādi veidojam kā aktīvās atpūtas zonu ar velo celiņiem, iespējams trokšņainu vidi, kafejnīcām, skvēriem. Taču noteikti samazinām atļauto braukšanas ātrumu, ierobežojam auto satiksmi, atvēlam šo ielu primāri cilvēkiem.
- Vidēji aktīvu teritoriju plānots veidot kar Kīleveina grāvi līdz pat Kultūras namam, kā vietu mierīgām pastaigām un tranzītam uz pasākumu vietu. Šī vidēji aktīvā zona būtu piemērota restorāniem, bāriem un atpūtas vietām. Kā arī tranzīta vieta gar biznesa kvartāliem, inovāciju centru un kā pieslēgumi dzīvojamai apbūvei.

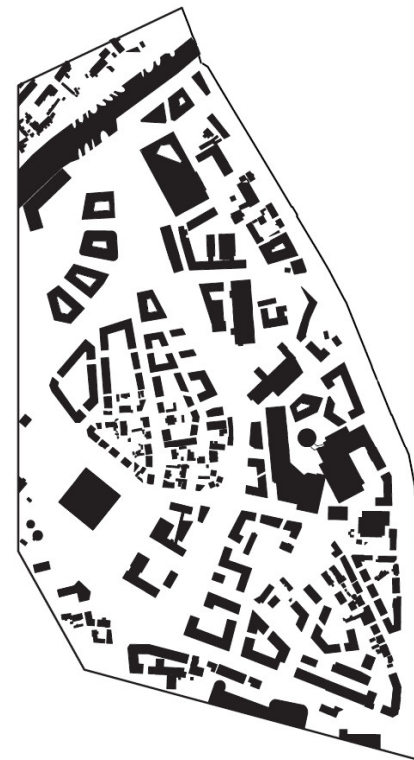
Eošais ielu tīkls

Jaunais ielu tīkls

Esošais urbānais audums

Jaunais urbānais audums

Esošā apbūve

Jaunā apbūve

Mūkusala ir nozīmīga vieta Rīgā ar milzīgu potenciālu, taču daudzām pilsēt būvnieciskām un sociālām problēmām. Šo problēmu risinājumam jābūt kompleksam un ilgtspējīgam. Ņemot vērā to, ka šobrīd Mūkusalā dzīvo salīdzinoši ļoti neliels skaits iedzīvotāju, taču šeit uzturas ļoti daudz biroju darbinieku, vietas tipoloģija nav ilgtspējīga. Lai konstruktīvi veidotu vietas attīstību, mēs noteikti nedrīkstam iznīcināt un pilnībā pārbūvēt esošo situāciju. Jāizvēlas saudzīga pieeja, kas laika gaitā, dabīgā ceļā izveido Mūkusalas jauno tēlu Rīgas pilsētā. Šī projekta piedāvājumā esam izveidojuši trīs pasākumu kopumus:

1. **Tūlītējie pasākumi**, kas veicami nekavējoties un neprasa būtiskus finanšu ieguldījumus:
 - Izstrādāt Kīleveina grāvja aizsargzonu un veidot vienkāršu labiekārtojumu. Tas ir - aktualizēt Kīleveina grāvi kā vietzīmi Mūkusalas teritorijā, lai piesaistītu cilvēku plūsmu, un radītu asociācijas Pārdaugavas kontekstā (reklāmas, talka, tīrīšana).
 - Radīt teritorijā bērnu dārzu (vai filiāli vai dienas grupu) - eksistē pieprasījums gan no iedzīvotājiem, gan biroju darbiniekiem
 - Rekonstruējot industriālo celtni par kultūras namu tiek izveidots potenciāli populārs objekts, kura primārā funkcija – nodrošināt tuvējo apkārtni iedzīvotāju socializēšanos.
 - Izveidotajos laukumos rīkot sporta spēles, tirdziņus, u.c., rīkot pasākumus rekonstruētajā ēkā Kīleveina grāvja piekrastē, tādējādi paverot šo vietu, kā aktuālu un draudzīgu cilvēkiem.
 - Vienoties ar google un waze par izmaiņām algoritmā, kas nedod priekšroku maršrutiem caur Mūkusalu (piemēram, +2min aprēķinā)
 - Reāli samazināt transporta kustības ātrumu Mūkusalas ielā, lai padarītu promenādi pieejamāku gājējiem, velobraucējiem. Autovadītāju motivēšanai ievērot ātruma ierobežojumus, ierosinām izveidot ātruma ierobežojošus vaļņus un vairākus luksoforus pie gājēju pārejām.
 - Aktualizēt esošu un jaunus gājēju maršrutus (google utt).
 - Izvirzīt prasības Rail Baltica projektēšanai tādā veidā, kas nodrošina Kīleveina grāvja krastmalas un Mūkusalas z. gala iesaisti vienotā publiskās ārtelpas sistēmā. Izveidot Rail Baltica tilta pieslēguma koncepciju Mūkusalas teritorijai. Iepilnējot tiltu pieguļošo teritoriju tā, lai tā nekļūtu par patiliti, bet gan par publisku telpu ar kvalitatīvām pilsēt būvnieciskām vērtībām.
 - Teritorijas zemesgabalu īpašniekus informēt par paredzēto attīstības plānu un iespējamiem ierobežojumiem, priekšlikumiem.

- Rīgas dome nodrošina publisko vietu apspriedēm, pasākumiem, informācijas izvietojumam.
- Tiltņica nr 1 - veidot darbnīcu/vasaras skolu, kuras ietvaros pētīt konkrētas teritorijas - Kīleveina un Mūkusalas ūdensmalu izmantošanas iespējas. Praktiskajā sadaļā - izbūvēt DIY gājēju savienojumu pāri kīleveina grāvim.
- Rīgas domes inovāciju konkursi ar uzsveru uz Mūkusalas teritoriju (Atsperiens utt.)

2. Vidēja ilguma pasākumi, kuru izplānošanai, paveikšanai ir nepieciešami *nopietni un saprātīgi* naudas un laika līdzekļi, kas ir iegūstami no šobrīd eksistējošām finansējuma programmām..

- Veidojot ieplānoto promenādes pārbūvi, iekļaut tajā pasākumus, kas samazina braukšanas ātrumu Mūkusalas ielā - veikt joslu sašaurināšanu, paredzēt stādījumus, kas vizuāli sašaurina brauktuvi, izveidot buru ielas un Mūkusalas ielas krustojuma labiekārtojumu – pārbīdīt Mūkusalas ielas trasi, lai izveidotu laukumu, kas strādātu kā „ieejas vārti” Mūkusalas promenādē.
- Veikt izmaiņas projektējamo ielu tīklā un no tā izrietošās sarkanās līnijas, lai nodrošinātu iespēju ilgtermiņā izveidot stabilu, ilgtspējīgu, modernu infrastruktūru. Veidot un aktivizēt savienojumus ar teritorijām uz r no Mūkusalas, dažādojot piekļūšanas un auto novietošanas scenārijus, un mazinot autotransporta slodzi uz Mūkusalas ielu.
- Iedzīvotāju grupu piesaiste - ar pilsētas finanšu instrumentu palīdzību veicināt jaubūvējamas dzīvojamās platības izmantošanu atbalstāmām sociālajām grupām, piemēram, studentu mājokļiem.
- Inovāciju centra risinājums, kā vieta netālu no Latvijas Universitātes, kur satiekas cilvēki ar idejām un investori. Šai vietai daļēji jau pastāv līdzīga asociatīva nozīme, taču to nepieciešams popularizēt.
- Izveidot jaunu sabiedriskā transporta maršruta apli Mūkusalas teritorijā, lai mudinātu cilvēkus lietot sabiedrisko transportu.
- Veikt elektrotransporta izmēģinājuma braucienus Mūkusalas teritorijā, lai aktualizētu šo vietu, kā arī reklamētu kā inovāciju un jauno tehnoloģiju vietu.
- Tiltņica nr 2 - īstenot Tiltņicā nr 1 nosprasutos mērķus dzīvē - izveidot vairākus pārvadus, tiltus pār Kīleveina grāvi, kas nodrošinātu cilvēku tranzītu pāri grāvim. Tas ilgtermiņā aktualizētu Kīleveina grāvi kā vietzīmi Rīgā.
- Stormwater management programmas izstrāde un iedzīvināšana nosakot par pienākumu attīstības projektiem novadīt lietussūdeni Kīleveina grāvī.
- Aktivizēt ūdens, ūdensmalas un ledus lietojumu - piemēram, nākamajā sezonā organizēt hokeja turnīru Kīleveina dienvidu galā. Uz sezonas atlikušo daļu rīdnieku un pilsētas viesi iegūtu kvalitatīvu ledus laukumu un slidotavu.

- Ūdens aerācijas veicinošu dizaina objektu konkurss un realizācija.
- Rail Baltica šķērsojuma uzbūvēšana, atverot to šķērsošanai Z-D virzienā un publisko funkciju izvietojumam.

3. Ilgtermiņa pasākumi, kuru veikšanai ir konceptuāla nozīme.

- Stormwater management programmas īstenošana - pieslēgt Kīleveina grāvi teritorijas līdz dzelzceļam un veidot jauno Kīleveina grāvja savienojumu ar Daugavu.
- Veikt pilnvērtīgu Kīleveina grāvja sanāciju, panākot tā atdzīvošanos un samazināt ķīmisko vielu piesārņojuma risku.
- Inovatīvu investīciju piesaiste, piemēram, dronu apkalpošanas depo izveide bijušās „Akvalandes” vietā, tādējādi izveidojot specifisku vietzīmi un daļu no identitātes.
- Konceptuālā plānojuma ievērošana Mūkusalas teritorijā, kā arī modernu komunikāciju pieslēgšanas iespēju saglabāšana ar tehnisko noteikumu palīdzību - inženiertīkli un komunikācijas
- Mūkusalas iekļaušana augstas kapacitātes sabiedriskā transporta tīklā (maršrutā) - arī ūdens un vizsezonas transporta.
- Teritorijas plānojums saistībā ar Torņkalna multimodālās stacijas izbūvi.
- Elektrotransporta nodrošināšana Mūkusalas teritorijā
- Velo un gājēju satiksmes infrastruktūras attīstības projekta realizācija, nosakot to par prioritāti visā teritorijā.
- Daudzveidīgas apbūves plāna realizācija. Izveidojot gan vidējam rīdniekam paredzētu dzīvojamo apbūvi, gan luksu klases apbūvi. Attīstīt dažāda tipa darījuma apbūvi.
- Tālāk nezinu - tiekamies pēc 30 gadiem.